

Wprowadzenie

W bieżącym (2022) roku ukazuje się już dziesiąty tom periodyku naukowego Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego „Kultura – Przemiany – Edukacja”. Dekada istnienia czasopisma przyniosła znaczny zasób wartościowych treści, które wypełniały jego łamy i dzięki temu trafiły do krajowego i międzynarodowego obiegu w obszarze nauk społecznych oraz humanistycznych. W zamyśle inicjatorów jego powstania periodyk miał stać się międzyregionalną platformą dla dyskursu w ramach interdyscyplinarnie pojętej pedagogiki, na rzecz przezwyciężenia „postmodernistycznego chaosu”, który zdominował przestrzeń wychowania, zarówno w teorii, jak i w praktyce. Tak sformułowana swoista misja niniejszego pisma pozostaje wciąż aktualna i niezmienna, tym bardziej że rok bieżący w edukacji i wychowaniu przyniósł doświadczenie skutków wielu trudnych wydarzeń, z jakimi mierzymy się obecnie jako społeczeństwo.

Postpandemiczna rzeczywistość oraz exodus obywateli ukraińskich do Polski, będący skutkiem agresji rosyjskiej na terytorium naszego wschodniego sąsiada, to tylko dwa najważniejsze z nich. Kontekst, jaki tworzą te wydarzenia, nie może zostać niezauważony przez organizatorów i uczestników zaplanowanego na wrzesień bieżącego roku XI Zjazdu Pedagogicznego, którego gospodarzem jest Uniwersytet Poznański. Główne hasło zjazdu: „Przesilenie. Budujemy lepszy świat w sobie i pomiędzy nami” pozwala mieć nadzieję, iż podjęta podczas obrad refleksja naukowa dostarczy nam coś więcej niż (tylko i wyłącznie) pesymistyczne wnioski. Bowiem jako pedagodzy, naukowcy, nauczyciele i wychowawcy, a także jako zwykli ludzie – wszyscy potrzebujemy odnaleźć aktualne – na dziś i na jutro – nowe źródła nadziei.

W przeddzień tej bardzo ważnej imprezy naukowej oddajemy w Państwa ręce kolejny tom periodyku „Kultura – Przemiany – Edukacja”. Ważną zmianą, jaka wiąże się z wydawaniem tego czasopisma, jest częstotliwość jego ukazywania się. Od bieżącego wydania staje się ono półrocznikiem. W ramach jednego tomu (za dany rok kalendarzowy), który będzie numerowany cyfrą rzymską, przewidujemy ukazywanie się dwóch numerów, oznaczanych cyframi arabskimi. Stąd niniejszy – to numer 1 w roczniku X. Ta zmiana wynika z przyjętej i konsekwentnie realizowanej przez redakcję strategii rozwoju naszej inicjatywy wydawniczej, która koreluje z założeniami dalszego planu rozwojowego środowiska naukowego Instytutu Pedagogiki UR.

Autorzy opublikowanych na łamach tego numeru artykułów podejmują namysł naukowy w następujących obszarach tematycznych: „Historyczne źródła, ciągłość i zmiana myśli edukacyjnej” (Edmund Juśko i Andrzej Niedojadło); „Rodzina

i szkoła – wspólne obszary kształcenia, wychowania i opieki” (Anna Baracz, Bogumiła Bobik, Ewa Tłuczek-Tadla); „Psychologia wobec współczesnych problemów edukacyjnych i wychowawczych” (Danuta Grzesiak-Witek, Paulina Frączek, Sławomir Cudak, Maria Domagała); „Człowiek wobec aktualnych przemian społeczno-kulturowych” (Tomasz Warchoł, Krystian Tuczyński, Teresa Wilkoń Łukasz Wilkoń). Reprezentują oni następujące ośrodki naukowe i instytucje związane z systemem oświaty i wychowania: Politechnika Śląska, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Śląski, Akademia Nauk Stosowanych – Tarnowska Szkoła Wyższa oraz Powiatowe Centrum Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Puławach.

Ich publikacje oparte są na rzetelnych badaniach naukowych, a także na własnych doświadczeniach praktycznych – w myśl słów Janusza Korczaka, którego osiemdziesiąt rocznicę śmierci w roku bieżącym obchodzimy: „Dzięki teorii wiem, dzięki praktyce czuję”. Teksty te ujmują zjawiska współczesne i historyczne według zasad metodologicznych i procesów badawczych dominujących w naukach społecznych i humanistycznych. Podejmowaną problematykę prezentują w sposób ciekawy i nowatorski, otwierając perspektywy badawcze na przyszłość.

Gorąco zachęcam Państwa do zapoznania się z ich treścią. Jednocześnie zapraszam zainteresowanych autorów do kontaktu z redakcją i dzielenia się z Czytelnikami swoimi osiągnięciami naukowymi oraz praktycznymi doświadczeniami zawodowymi na łamach półrocznika „Kultura – Przemiany – Edukacja”.

Redaktor naczelny
prof. dr hab. Roman Pelczar

Rzeszów, sierpień 2022 r.